

részt. A kirándulók Budapesten 3 napig időznek, mely idő alatt az egész kiállítást, Ós Budavárát, Konstantinápolyt, a székesfőváros nevezetességeit, Munkácsi «Ecce homo»-ját, Feszty körképét s több nevezetességet megtekintenek. Az összes költség egy-egy tanuló részére, utazással és teljes ellátással a kiállítás és minden nevezetesség megtekintésével csak 14 frt.

Érettségi. A fumei m. kir. áll. főgymnasiumban f. hó 11-én és 12-én Dunai Ferenc besztercebányai ker. főigazgatónak mint min. biztosnak elnöklete alatt tartották meg az érettségi vizsgálatot. Tizenkét jelölt közül Zemlén Győző jelesen, Tóth Elemér és Gigante Szilvin jól, a többi kilencz u. m. Blasich, Bolmarich, Jilly, Kotscken, Pozder, Rubinich, Sablich, Schlesinger és Zigar egyszerűen érett. Az ifjak az érettségi után vidám lakomával ünnepelelték az örvendetes napot a mely lakomán az intézet tanárai. Fest Aladár igazgatóval élükön s később Dunai főigazgató is megjelent. Az ifjak mefogadták, hogy tíz év múlva ismét összejönnek.

Pályamunkák. Május 31-én lejárt pályázatunkra beérkezett munkák czimeit lapunk 16. számában már közölni kezdtük, részletesebben megemlékeztünk lapunk 24. számában az időközben érkezett dolgozatokról, melyeknek czimeit leggondosabban összegyűjtöttük. A dolgozatokat azonnal a bíráló uraknak küldvén el, az összeállított gyűjtemény sorozatot a szedőnek adtuk kiszedés végett. a mely kéziratot azonban ő elveszítette. Hamarjában, a mint csak tudtuk, újból összeállítottuk a listát, a melynek teljességében nem bizván, kértük a pályázókat, hogy a kinek munkája nem említetett, jelentkezzenek. A jelentkezők csekély számából látszik, hogy sorozatunk csak kevésé volt hiányos. A legutóbbi napokban jelentkező pályázók értesítéseit megköszönve, tudatjuk az illetőkkel, hogy az általuk jelzett pályamunkák mint majd a bíráló jelentésből látni fogjuk, mind megérkeztek. A pályázatok eredményéről július hónapban beszámolunk.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csiszár József. —

1. Számtani kérdés.

Egy három számjegyűből álló szám számjegyeinek összege: 9. Balról az első helyen lévő számjegy a másik két számjegyűből álló számnak 8-ad része és jobb-

ról az első helyen levő szám szintén 8-ad része a másik két számjegyűből álló számnak. — Mennyi azon szám?

2. Földrajzi kérdés.

Melyik község az Brassó megyében, a melyben hőforrások vannak s melyek a Feketevíz patakot alkotják; a patak sohasem fagy be?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt Egyiptomnak és Szíriának azon szultánja, a ki megbuktatta a Fatimida uralkodóházat Egyiptomban s ő maga vette át az uralmat. 1187-ben kiket vert meg? 2 évig ki ellen harczolt?

4. Természetrizai kérdés.

Melyik növény az, a mely őszkor virágzik? Levele csak a következő tavaszon fejlődik ki, a mikor termése is érik. Hagymájából nő ki a levélhüvelylyei körülvevő szár, csucsán 1—3 virággal, melynek tölcésér idomu leplet hosszú fehér cső és 6 hosszukás lilaszínű karély alkotja. Rövid nyelvű, ránczos termése három részre fészlő, sokmagu tox. Melyik rendbe tartozik?

a	a	a	á
b	b	é	g
g	i	i	ó
r	r	r	r

6. Koczkarejtvény.

Bieber M.

A betűk a koczkában úgy helyezendők el, hogy balról jobbra és felülről lefelé olvasva ugyanazon szavakat adják.

Szerkesztői telefon.

E-sz Kecskemét. Kérjük tejes címét. A pályázati határidő lejárván, a beküldött dolgozatok nem pályázhatnak, de a népköltészetéről szóló tanulmányt azért közölni fogjuk, még pedig mielőbb. N. P. Pécs. A «Szünidei munka program»-ban foglaltakkal nem értvén egyet, azt nem is közölhetjük. M. L. A versek nem közölhetők. Kezdő. A hol ilyen a kezdet, onnét még jó dolgokat is fogunk kapni. V. Gábor. Julius vége felé, ha addig t. i. előkészülhet a bíralat. Geiringer Gy. Megkaptuk. Bíralat alatt van. B. J. Sz. Udvarhely. Az öné is. Pályázó. Kaposvár. Mind megjöttek. N. Pécs. «A bün ösvényén» is itt van. Bpest. «A kis Gyuri története» is megjött. Gnothi seauton. A nyomdának nincsenek görög betűi. Dolgozatai mind megjöttek. Az egy pár papucs című fordításra vonatkozólag csak annyit mondunk, hogy nézze meg Szinyei H. osztályu magyar nyelvtanát, ahol az ön pályamunkáját az olvasmányok közt megtalálja még pedig javított kiadásban. Ezt azért írjuk meg itt, mivel az említett oknál fogva bíralat alá sem adtuk, hanem rögtön a papír kosár fenekére tettük. Egyébiránt legyen nyugodt, dolgozatai itt vannak, alig hisszük, hogy csak egy is említésre méltó is leszen. Több kérdésre a jövő számban.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó reszv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-kört 23. sz.
KÉZIRATOKAT
nem adunk vissza.

Mit csináljunk?

Ilyen tájban, mikor az áldott nap oly túlságos barátsággal szórja ránk sugarait, a társadalomnak tán valamennyi rétegét egy közös gondolat tölti el: Pihenjük ki magunkat! Az író szemei előtt immár tánczot járnak az apró, fekete betűk, fejében föltámadnak a töle drámákban, regényekben vagy másutt lekasztott alakok s azt zsongják zürzavarosan: «Üdülni, üdülni!» A mesterember fáradt tagjaira, göthös mellére tekint és felsóhajt: Üdülni! De legharsányabban hangoztatja, ezt a boldog szót a diák, (a mint.) Kell neki a vakáció, mert egy álló esztendei tanulás, glédában tartás, padban ülés megviseli szegényt. És éppenséggel nem botránkozom meg rajta, ha egyik-másik nebuló, elolvasva ezt a czímet, melynek jámbor köpönyege alatt annyi sok minden elfér, elmosolyogja magát: Édes istenem, micsoda egy kérdés? S aztán, ha végre dohosaknak tetsző könyvei mellől kiszabadul falujának szüzi légkörébe, a «dolce far niente», az édes semmittevés keleti nyugalmanak szenteli magát.

Aranyvakáció! Úgy tűnsz föl minékünk miépen sűrű barányfelhőburkon atszűrődő tünde napsugár! — Tudjuk rólad, hogy hasznos és aranyos vagy. Ámde ezt a dicséretet nem hajtogathatjuk öröklétig és az előtt, kiben a komolyságnak csak egy csirája rejlik, lehetetlen, hogy határozottan föl ne merüljön a kérdés: Mit csináljunk? Miképen töltjük ezt a hosszú, fontos két hónapot?

Igen sok fiatal tanulócska úgy adja oda magát minden élvezetnek, mint a rétre kiszabadult kis csikó. Mily boldogság az is, hogy övei körében élhet, a falun! Az ilyent aztán alig lehet lecsalni a terebélyes gyümölcsfáról, hova akárcsak egy hernyó, befészkelődött. Nagyszze-

rűen érzi magát. De ha vakáció végén magába tér, azt találja, hogy egész két hónapot ellette, elitta, elmulatta.

Túlságosan kötelességtudó öregebb diák megkönymoly gyanánt falja a könyveket. Ez is jó dolog: azonban jóból is megárt a sok.

Ime, azok, kik végtelbe tévedtek! Mily más-képen fogja föl feladatát az, ki sem a léha könnyüvéru, sem a szüntelen «repetitis est mater studiorum» elvére hivatkozó morózus legény szemével nem nézi a világot!

Kettő lebegjen szemünk előtt: a test és a szellem.

Fordítsuk időnk egy részét testünk kipihenésére, megedzésére. Valóban, csak pezsegjük ki magunkat: ugráljunk, futkározzunk, bukdácsoljunk a rekkenő meleg nyári napokon a folyóvíz hűs hullámai között! Ragadjuk meg a különféle kellemes, üdvös sportoknak kínáló alkalmatosságait. Tegyük kirándulásokat a magas, vadregényes erdők- s hegyekre s bővítsük így ismereteinket.

Mindez csak javunkra szolgál. Ily élénk szórakozásoktól izmaink megerősödnek, mellünk kifeszül, tudónk tágul. A test javul, épül vele a szellem is; hisz egészséges testben csak ép elme lakozhatik. A nagyok se tartásák gyerekesnek, lealázónak magukra nézve a testedzést. S ha e tanácsot megis fogadják, teljesen szük-ségtelen azért hamis petőfieskedéssel érzelgni:

Gyermek vagyok, gyermek lettem újra,
Lovagolok, nádfasipot fűjva.

Jusson eszükbe nekik, hogy a vasszigoru Cato, ki nem kevésbé (volt) komoly egyéniség volt náluk, még 50 éves korában is ki, kiment a mezőre labdázni. Mennyi hasznot hajt mind

ez nekünk, míg a szünet nélküli, túlfeszített dolgozás megtöri, aláaknázza a testet, szellemet.

De eme testi élvezetek sem örök tartalmuk. Ha az értelmes, belátó ifju ezeket folytatja kizárólag s valami tátongó irt fog érezni ben-sejében. Fölszóal a lelkiismeret szemrehányó szava, hogy elhanyagolta a szellemieket. — Én például nem tudom elképzelni, hogy tud a műveltségnek legalább látszatára igényt tartó ifju könyv nélkül ellenni. A könyv eleitől fogva nagyhatalmat képezett, képez és képezend mindig. A könyv a szellemet tiszteletreméltó magasságig emelheti. Olvasottság nélkül senki sem mondhatja el magáról: «Én számottevő ember vagyok.»

Azért is fordítsa mindenki idejének egy részét az ész edzésére. És talán nem kerülök az elkoptatott eszméket hirdetés vádjá alá, ha azt mondom: szedegesse elő a tanulóifju sűrűen tanulókönyvét. Ez régi igazság ugyan, de valóban új lenne, ha megszivlelésre találna, mert

nem alaptalan a tanár uraknak év elején sűrűen fölhangzó panasza, hogy a fiuk vakációban mindent elfeledtek és csodálódó, hogy még irni-olvasni tudnak. Másrészt olvasson az iskola polgára, még pedig elég szorgalmasan. Hisz egy félrevertett papírrongyból is tanulhat, bármi obskurus könyvből is húzhat szellemi hasznot a fölvilágosultabb.

Gyakoroljuk magunkat az írás művészetében. Mennyire fölötte áll a többinek az, ki gondolatait és benyomásait csinnal, tetszetősen, jellemzetesen ki tudja írásban fejezni! Még az sem árt meg édes olvasóm, ha holdvilágos estéken tollat ragadsz és elsőhajtasz egy fűzfa zengeményt. Sokan naiv dolognak tartják, de az tagadhatlan, hogy mutatja az öntudat nyiladozását.

Tehát ifju, ha a vakációt a test és szellem edzésének egyenletes, üdvös dolgával töltötöd, elmondhatod, hogy idődet jól töltötöd.

K. A.

MIAMIS KIRÁLY.

Irtta: WALDEN EDMUND.

A férfiú megjedte és nyugodtan leült és ezt susogta:

— Ne modd meg nekik, Waytete hallgatni fog.

— Mit csináljunk ezzel az emberrel? Még veszélybe sodorhat bennünket.

— Azt hiszem, itt kevésbbé kell tartanunk tőle, mintha a parton követné a tutajt, — szölt Sir Richard. Ugyancsak ő megkérdezte francia nyelven, nem szeretné-e jobban az ellenséget kémelelni a parton; most küszl, hogy az idegen nem is tudott francziául.

Amint Sir Richard ezt moqda Burnsnek, még egyszer megkérdezte őt:

Az oneidak főnöke nem szeretne kimenni a partra, hogy szemmel tarthassa az ellenséget?

— Nem. Waytete fáradt s éhes, leakar menni a főnökökhöz, mindjárt odaérünk.

— Előre vannak azok?

— Igen, én elmaradtam tőlük, mert utközben egy szarvast vettem üldözöbe. Nem akarták, hogy velük menjen Waytete, de ő utánuk szaladt. Ti egyedül vagytok, vagy a többiek utánatok jönnek?

— Igen, jönnek, — mondá Burns nyugodtan, bármennyire lesujtotta is őket az örült

beszédje, mely arra vallott, hogy itt a környéken sok az ellenség.

Már partra akartak szállani, hogy az éjjelre meghuzzák magukat az erdőben, midőn a folyam legközelebbi kanyarulatánál kis szigetet pillantottak meg, melynek sűrű bokrai között néhány sziklát is lehetett látni.

Elhatározták, hogy itt kikötnek és itt töltik az éjszakát.

A tutajt eldugták a part bokrai közé; a szigeten levő sziklák töleseralaku térséget fogtak be; itt szándékoztak maradni. Volt itt e térségen fű, bokor s néhány fa, melyek magasan kiemelkedtek a sziklák közül.

Adtak az örültnek a szarvas husából, elköltötte mohó étvágygyal, mely bizonyára két-három napon át várt kielégítésre. Evés után betakaródozott s csakhamar elaludt.

— Szörnyű veszélyes a helyzetünk. Elöl-hátul minden ellenséggel van tele.

— Nem sokáig lesz ily veszélyes, Master.

— Csak Nikunthas volna itt. Nagyon megkedveltem ezt a fiut, de attól tartok, hogy nem talál ide rejtekünkre.

— Sohasem busuljon azon, Master, nem azért van indián orra, hogy ki ne szimatolja tartózkodási helyünket.

— Ha az oneidak s mások is már előttünk vannak, akkor gondolnunk sem lehet arra, hogy tovább is a folyón menjünk.

— Csak várjunk még egy kis darabig. Legrosszabb esetben ismét az átkozott erdőbe kelene huzódnunk. Ez itt jó hely, itt majd megsüthetjük a szarvast, a nélkül, hogy észrevennék akár a füstöt, akár a tüzet.

A férfiak, kik a sziklák között huzták meg magukat, egyszerre csak emberi hangokat s evezőcsapásokat hallottak.

John kibujt a bokrok közül és óvatosan körülnézett. A többiek is utána mentek, megborzadtak attól, mit láttak.

Egy egész sereg kanoe jött a folyón, mind egyikben négy-öt fegyveres indián ült.

A vörösbőrűek egészen bizton érezhették magukat, mert hangosan beszélgettek és egyikük-másikuk kiabált.

Egyik hosszabb s a többinél nagyobb csónakban egy harczos állott, akinek hajdisze, fegyverzete s érdemjelei után itélve a többiek vezére lehetett.

Ennek csónakja közeledett a parthoz, egyszer csak eltűnt a part bokrai közül egy fiatal indián, a ki a parton levő utasok és a csónakban ülők szeme láttára lelötte a kanoeban álló főnököt.

A vörösbőrű főnök visszahanyatlott a csónakba, az ifju harczos pedig így kiáltott: — Tanacharisson fia üdvözöl téged, Monakawache! — e szavak után eltűnt a sűrű bokrok között.

Mind ez oly hirtelen, oly kimondhatatlan gyorsasággal történt, hogy a megrémült indiánok másodperczeken át szóhoz sem juthattak.

Annál vadabbul ordítottak azután, üvöltésük mindenhez, csak emberi hanghoz nem hasonlított.

Mintegy paranesszóra most minden csónak a part felé hajtott, míg a megölt Monakawachenak kanoejából egy parancsoló hang meg nem állította őket.

Ez a főnök elrendelte, hogy tíz fiatal harczos vegye üldözöbe a piankeschawot, a többi pedig folytassa utját zavartalanul. A kiválasztott tíz ember partraszállott, a többi pedig tovább ment.

A rejtekhelyen mindjárt sejtették, hogy a megölt főnök részes volt Tanacharisson meggyilkoltásában; emiatt követte el Nikunthas ezt a vakmerő tettet, melyet könnyen életével fizethetett volna meg.

Az irokézek kanoéi már mind eltűntek, vagy hatvanat olvasott meg Bob, a ki végre így szölt:

— Vakmerő ficzko ez a piunkeschaw. Nem kicsi dolog, vagy kétszáz harczos szeme lát-tará lelőni a főnököt; ezt sokáig fogják emlegetni itt a határon.

— Hallatlan vakmerőség van a fiatal emberben, — volt Burns válasza.

— Megbosszulta atyját, én is csak úgy tettem volna, — mondá John lelkesen, a mire atyja szeretetteljesen nézett reá.

Egyszerre csak éneket hallottak a folyó felől, vig francia katoná ment le a folyón énekelve s nevetgélve. Nem kevésé voltak meglepetve, mikor a francia csapatokat itt a vadonban látták.

— Nagyon komoly dolog ez, — szölt Burns.

— Nem hittem volna, hogy ily rövid idő alatt annyira behatoljanak a francia katonák.

— Master, ez a folyó bizonyosan valami tóba ömlik; a francziák meg az Ohioba szeretnének jutni az indiánokkal együtt.

— Igaza lehet, Bob, — szölt Sir Richard, — vagy oda mennek, vagy a Niagara felé.

Ha ellentáll a gyarmatok lakossága, nem sokra megy velük ez a kised csapat. Szerintem csak azért mutatkoznak itt oly sűrűn a francziák, hogy a még mindig ingadozó indián törzseket megnyerjék maguknak.

Valószínűleg úgy lesz, Sir Richard és adja Isten, hogy György király emberei s a gyarmatosok is készen legyenek a harczra.

— Isten iralmazzon az országnak és a szegény telepítvényeseknek. A francziáktól, kik mégis csak keresztények, nem tartok annyira, mint a vad indián hordáktól.

Azt hiszem, hogy majd kemény ellentállásra találunk, hisz elég sok ember van a gyarmatokban, kik értenek a háboruskodáshoz.

Némi hallgatás után Bob így szölt:

— Hol lehet tulajdonképen a mi Nikunthasunk? Gyorslábú legény, az igaz, de tartok tőle, hogy az üldöző indiánok mégis elcsipték.

— Azt hiszem, megmenekült előlük.

Figyelmüket ismét a folyó kötötte le. Három indián kanoe jött le a folyón, mind egyikben négy indián volt. Egy csónak a part felé tartott; a bennelevők a part mellett valami gyanusat láttak. Epen oda tartottak, a hol embereink elrejtették a tutajt. Az egyik indián csudálkozva kiáltott fel, a mikor megpillantotta a bokrok között a szarvast és a párduczört. Gyanus tekintetet vetett a szigetre.

— Nyomunkban vannak már, — mondá Bob — most aztán végre megy a dolog, ha csak fogságba nem akarunk menni.

A kanoe tovább ment.

Jöjjön John, — szolt Bob — a ficzkók mindjárt partra szállanak; fogadjuk őket illeendően.

John atyjára nézett.

— Mindenesetre védekezünk, a meddig lehet, — mondá Burns elszántan, — az ur oltalmába ajánljuk magunkat.

— Készen vagyok már én is a harezra, mindjárt önhöz szegődöm, Bob, — mondá Sir Richard.

John mitsem szolt ugyan, de tűzben égő szeme eléggé elárulta, hogy ő is kész mindenre.

Bob ajánlatára a bokrok között haladtak: Burns és Sir Richard balról, Bob és John pedig jobbról kísérték figyelemmel az indiánokat.

A csónakból semmit sem láttak legnagyobb meglepetésükre.

— Valószínű, hogy kijöttek már a szigetre, — szolt Burns, a ki legjártasabb volt az indiánokkal való küzdelemben.

Mig mondta ezt Burns, már feltűnt Bob mellett, a ki egy fa mögött állott, egy vörös bőrű; a következő pillanatban már földhöz

terítette Bob hatalmas ökle, a ki félelmetes ütést mért rá.

Bobtól jobbra két lövés dördült el, oda szaladt Johnhoz.

Ez sértetlenül állott az egyik fa mögött és éppen puskáját töltötte.

— Nos? kérdé Bob.

— Rám lőtt, én viszonztam s valószínű mellbe találtam.

John ezt elég nyugodt hangon mondta, de azért észrevenni lehetett, hogy ma is izgatott volt, tegnap is veszélyben forgott élete. Megszokta már és egész közömbösen használta gyilkos fegyverét ily önvédelmekben.

Hallgatództak; semmi gyanus hangot nem hallottak. Visszamentek oda, a hol Bob leterítette az indiánt; nem volt már ott.

— Hm, — morgott Bob, — Ha mégis elvitte irháját, majd beszélhet szerencséről. Csendesen odakusztak, a hol John áldozata feküdt, amint oda közeledtek, egy indián tűnt elő, alig láthatták. Gyorsan lőtt s hirtelen eltűnt. Mindketten utána löttek, de az a vízbe ugrott, hogy könnyebben menekülhessen.

(Folytatása következik.)

JULIUS.

— A «Tanulók Lapja» számára: Irta G. K. —

Az évnek a legmelegebb hónapja 31 napos. A Romulustól megállapított kalendárium ötödik hónapja, ma azonban a hetedik. Éppen azért, mert a Márcziussal kezdődött év ötödik hónapja, latin neve is eredetileg Quintilis volt és csak Julius Caesar óta, éppen az ő tiszteletére, nevezték el Juliusnak.

Magyarban nyárhó és Szent-Jakab hava név alatt ismeretes. És pedig nyárhó azért, mert tudvalevőleg e hónapban van nyárközepe s egyttal ekkor vannak a legforróbb napok is, melyeken nem ritkán halljuk az ilyen szót: Kutya meleg! s a mely hónap általában a fürdés fő sasonja. Azonban, minthogy Magyarország első sorban földművelő ország, anyagi előhaladásunkra nézve ezen hónap a legsürgősebb munka, az aratás és betakarítás ideje is.

Eszmetársuláznál fogva itt emlitem meg a kánikula (canis), a nyár legforróbb részének idejét is. Ez Magdoinától (jul. 22.) körülbelül Bertalanig (aug. 24.) tart. A Sziriusz töltötte be, t. i. kezdettől fogva a legmelegebb időszá-

kot s ezt a nagy kutya csillagzatról nevezték el, a mi aztán átment minden nép nyelvébe.

Másik neve: Szent Jakab hava, attól a Jakabtól ered, a ki egy halásznak volt fia és János apostolnak bátyja. Jézusnak egyik legkedveltebb és bizalmasabb tanítványa. Lángoló buzgalma miatt boanergész (mennydörgés fia) nevet kapott. Herodes alatt, ki a keresztényeket üldözte, elfogták és minden előzetes vizsgálat nélkül fejeztetésre ítélték. Ő volt a második, a ki vértanúságot szenvedett Jézusért. Spanyolország őt választotta véd-szentjéül.

A régi rómaiaknak e hónapban volt egyik legnagyobb és legszebb ünnepök. A ludi Apollinares (13-án, később pedig 6—13 között) Apolló tiszteletére. Ezen eredetileg görög istenség kultusza ugyanis korán meghonosodott a rómaiaknál, a mit a cumaei Sibylla mondája is tanúsít. A jósdához a rómaiak épp úgy, mint a görögök sűrűn fordultak tanácskérés végett, s mert a fő jósisten Apolló volt, az ő tiszteletére 212-ben alapították ezt az

ünnepet, a mi színi, czirkuszi játékokkal és álatviadalokkal volt egybekötve és a praetor urbanus vezetése mellett a czirkus Maximusban tartották. Nagy tisztelője volt Apollónak Augustus is, a ki a Palatinuson neki templomot szentelt és a ludi Saeculares-t, a melyeket kezdetben az alvilági istenek számára rendeztek, az ő kultusza szolgálatába rendezte be. A ludi Apollinares idejére esett Julius Caesar születési évfordulója is.

Livius (IX. 46.) szerint 450-ben jött divatba, hogy az eguns publicus-sal bíró lovagok évenként a Regillus tava melletti ütközet, továbbá Castor és Pollux, e két elválhatatlan, segítségére emlékére — ünnepökön — július 15-én díszmenetet (transvectio equitum) tartottak lóháton, senturitim, hivatalos ruhájukban, a trabecában. E menet Mars templomától indult ki és Castor temploma előtt a forumon kercszül ment a Capitoliumra. Ettől meg kell különböztetni a recognitio equitum-ot, mely csak census alkalmával történt. Csak Augustus kapcsolta ahhoz a recognitio equitum-ot is probatio equitum néven, de mig ez már az első században eltűnt, a tranvectio equitum még sokáig fönntartotta magát.

Julius 18-ika a ter elies, gyászos nap, volt; mert ez a nap az Allia folyó mellett történt vereség évfordulója volt. E folyam Latiumban, Róman felül ömlött a Tiberisbe. Itt szenvedtek vereséget a rómaiak Kr. e. 390. jul. 18-án (dies Alliensis) a Brennus vezérlete alatt betörő gallusoktól.

Nálunk e hónap nevezetesebb napjai: Sárlos Boldogasszony. Boldogasszony (Beata virgo) a magyar népies neve Szűz Máriának, de Nagyasszony és régen Kisasszony néven is emlegettek. A Mária-ünnepeket ma is Boldogasszony-napoknak nevezi a nép a szeptember 8-iki Kisasszony kivételével. Sárlos Boldogasszony Máriának Erzsébetnél történt látogatása emlékére van, mig karmel-hegyi B. napját július 16-án ünnepelek.

Apostolok oszlása szintén ünnep, de csak némely egyházmegyében (pl. az esztergomiban) és csak templomi, a mely tehát a hívekre nem vonatkozik. Ezt annak emlékére tartják, hogy 12 évvel Krisztus mennybemenetele után az apostolok szétozlottak az evangelium hirdetésére az egész világon.

Az új kor történetében nevezetes nap 1830. július 26-ika, a júliusi forradalom napja. Ekkor jelentek meg X. Károly francia király azon rendeletei, melyek elnyomták a sajtó szabadságát, megsemmisítették a legutolsó választá-

sokat és a nemességnek s papságnak kedvező új választási rendszert erőszakoltak a francia nemzetre. Államcsiny volt ez a közszabadság ellen s megsértése annak a chartá-nak, melynek oltalma alatt a Bourbonok 1814-ben a francia trónt elfoglalták. A király e rendeletére Páris lakossága a júliusi felkeléssel válaszolt. Julius 27—29-én Páris utcáin a francziák ősi szokása szerint torlaszokat, amikhez e nép oly jól ért, emeltek és a városházán kitűzték a forradalmi jelvényt, a trikolorot. Károlykirály ezalatt vadászott s midőn értesült a dolgokról, a rendeletet visszavonta, de már késő volt. Julius 30-án az ellenzék vezérei abban állapodtak meg, hogy nem alapítanak mégis köztársaságot, hanem alkotmányos királyként a Bourbonok ifjabb ágából az Orleansi-házból származó Lajos Fülöpöt ültetik trónra, a kit azután a képviselőház is elismert törvényes királynak.

Julius 26-ika, ha egyébről nem, a fürdőkön elmaradhatatlan Anna-bálokról mindenki előtt emlékezetes. Szent-Anna a bold. Szűz Mária anyja, kinek testét a hagyományok szerint 710-ben Kr. u. Palesztinából Konstantinápolyba vitték. Emlékét a görög egyház december 9-ikén ünnepli.

Magdolna, közönségesen a bűnbánó Magdolna emléke, szintén e hónapra esik. Ez Jézus idejében élt Mária néven s úgy beszéltek róla, mint bűnös nőről. Mikor azonban hírét vette Jézusnak, felkereste őt, hogy ő is hallja tanításait. És aztán tanításaira megtért, Jézusnak lábaihoz borult, sirt s drága olajjal kente meg. Később egy barlangban visszavonulva bűnbánó életet élt és ott is halt meg. A festők Bűnbánó Magdolnát többen festették (Coreggio).

E hónap nevezetesebb napjai körül felemlítendő végül Ignác. Loyola Ignác volt a jezsuita-társaság alapítója. Született 1491-ben s meghalt 1556-ban július 31-én. A társaság — jóváhagyott alapszabályai szerint — csak 60 tagból állhatott és ő volt első rendfőnök, generális. XV. Gergely pápa 1622-ben a szentek közé iktatta.

Julius vége felé, Jakab-napkor már érik az ugynevezett Jakab-szőlő, a mi a német Jakobs-traube-nak magyarított neve s nem egyéb, mint a korai kék burgundi szőlő.

A nap 22-én lép az oroszán jegybe és a hónap végeig a nappal már majdnem egy órával fogy (a vacatio is egy egész hónappal! Szerk.)

A drágakövek közül a karneol uralkodik, a mely a kedély-nyugalmat s meglegedést jelenti.

Segíts magadon és megsegít az Isten.

— A Tanulók Lapja számára írta: *Teveli Mihály.* —

Az országuton azután elváltak. A tanítónő az országuton folytatta útját, Rózika pedig futott-futott vissza, hogy a papa észre ne vegye távolmaradását.

De nem a gyalogösvényen haladt, rövidebb utat választott a megfagyott hótömegben keresztül. Hektor sem hagyta magát, ő is vele futott, sőt meg is előzte jó darabbal.

Rózika azonban nem ismerte ott a talajt. Rossz helyre lépett, oda a hol a talaj végződött, a hol már nagy árok partja kezdődik.

Jajkiáltás hallatszott, mire Hektor vissza fordult, de urnőjét már nem látta, az már bent volt a nagy árokban, lesüppedt a nagy hóba, egészen nyakáig lemerült.

Szegény Hektor szeretett volna segíteni, de hiába lett volna, Rózika mélyen bent volt az árokban. Ugatni ugatott, futkosott ide-oda, de nem jött segítség.

... Béla még nem volt tul Budán, még nem volt rá érkezése. Sok dolga volt, mert szoros köteleességteljesítésén kívül még tanult is. A lánchíd már többször volt, de keresztül nem ment még rajta, csak akkor vasárnap. Fölment a gözsi klón Ós Budavarába, onnét le a Krisztinavárosba és tovább-tovább, maga sem tudta még hová. És ha már a Krisztinavárosban van, gondolta magában, megnézi a Gellért hegyet is a budai oldaláról. Főlkanyarodott a Mészáros utcába, a hol egyszerre lecsendesült a fővárosi utcák zaja. Csendes nyugodt utca ez, olyan mint otthon a Kálvária tövében.

Az utca végén éppen olyan kis ház állott, mint a milyen az övéké otthon. Sokáig nézte nem fázott egy cseppet sem. És elfogta a honvágy.

Egyedül akart most lenni, nem akart embert látni s így tovább folytatta útját, még közelebb a Gellérthegy felé. Már messziről feltűnt neki annak a kutyanak szokatlan erős csaholása és nyugtalan ugrádozása. Meggyorsította lépteit, mert sejtette, hogy hiába nem ugat az a kutya. És ime közelebb érven, eléje fut a hű állat, csaholt a hogy csak kifért torkán, majd meg visszasietett arra a helyre.

Béla most már maga is sietett, kíváncsi volt, mi lehet ott.

Nem sokáig kellett keresni, meglátta mindjárt a lányfejet az árokban. Körülnéz, nincs-e segítség, de sehol egy árva lélek sem mutatkozott.

A leányka meg már csak nyöszörgött időközönként, annyi ereje sem volt már, hogy hangosabban kiáltson segítség után. Béla nem sokáig gondolkodott. Látván, hogy egyedül képtelen kihuzni a lányt, ha csak annak a veszélynek nem teszi ki magát, hogy ő is bele sülyedjen a hótömegbe, segítségért futott a közeli villába.

Lélekszakadva jött nem sokára az őrszakálu ur, meg az öreg cseléd. Béla nagy létrát czipelt vállán. Lebocsátotta a létrát az árokba és lement. A szöke kis lányfej meg sem mozcizant már, nem hallott, nem látott már semmit. Béla hiába erőlködött egyedül, nem bírta kihuzni a hóból a leány testét. Csak mikor az őrszakálu ur is leérkezett a létrán, csak akkor tudták kiemelni a megmeredt leányt.

Az öreg cseléd jajgatott:

— Rózika kisasszony, Rózika kisasszony, hallja, mi vagyunk itt, nézze csak apa is itt van.

A leányka nem mozdult. Hamar bevitték a villába és hozzáfogtak az élesztéshez.

Jól bedörgölte a cseléd is, meg az ur is hóval a mozdulatlan tagokat. Vagy egy negyed óráig tartott a kemény munka.

Béla meg ezalatt orvosért futott s mire megérkezett az orvossal, a leányka már ott ült a karosszékekben, elgyöngülten, bágyadtan. Cognacot adtak neki, s az úgy látszik, kissé felfrissítette.

— Ne haragudj, apa! szólt édes atyjához, többé nem megyek egyedül sehová.

Az őrszakálu ur meg csak nézte kis leányát, mint egy szobor és ha nem törölte volna szemében a könnyet könnyen szobornak lehetett volna őt tartani.

Az orvos láván, hogy nincs komolyabb baj, utasítást adott a szülőnek, hogyan ápolják a kis leányt és eltávozott. Béla is készült elmenni.

De az öreg urnak mosolyra derült az arca — talán félév óta most először — megfogta a fiatal ember kezét meghatottan megköszönte neki az életmentést:

— Köszönöm fiatal barátom, áldja meg az Isten ezért a tetteért. Ha ön nincs, talán már nem volna leányom.

— Tessék elhinni, mondá Béla, hogy a hálálkodásnak elejét vegye, csak úgy véletlenül jöttem erre, most vagyok itt először ezen a környéken. De még Budán sem voltam sohasem.

Az öreg ur odaszólt Zsuzsinak, annak az anyókének, a ki a házában cseléd is meg gazdaasszony is, hogy hozzon valami harapni valót az ifju urnak.

— Bizonyosan meghült — folytatá azután, Bélához fordulva, ha ilyen messzire kigyalogolt.

— Tessék elhinni, felelé Béla, nem érzem a gyalogolás hatását, megszoktam én azt még otthon, mikor szabad időmben nem egyszer a hegyek közt mászkáltam.

— Nem budapesti ön?

— Nem, K... városka az én szülőhelyem, csak egy hónapja, hogy itt vagyok Budapestben.

A háziur elhalgatott, kellemetlenül érinté valami, arcának minden izma megrándult s hogy a fiatal ember észre ne vegye rajta ezt a változást oda fordult leányához, a ki még mindig szótlanul ült a karosszékek és hálás tekintettel szemlélte élete megmentőjét. Béla meg azalatt körülnézett a szobában, és csodálkozott az egyszerű berendezésben. Ugy látzott neki, hogy az ur dolgozó szobája az, mert a karosszékek meg egy pamtagon kívül még csak egy íróasztal állt a kertre nyíló ablak mellett. Nem sok nézni valója akadt e szerint. De még volt ott valami. Az íróasztal fölött egy kép. Gyönyörű olajfestmény volt az, széle keretbe foglalva.

Nézi Béla a képet, engedelmet is kért, hogy közelebről megsejmelhesse.

Oda megy a képhez, a hol sokáig némán, szótlanul állt. Nem akart hinni szemének.

— Uram, fordult oda hirtelenül az őrszakálu urhoz, szabad kérdeznem, nem Dombháti Mária arcképe ez?

Rózika megelőzte atyját a felelettel:

— Igen, persze, az én nagynénim arcképe.

— Édes anyám! Kiáltott Béla oly örömmel, mintha anyját látta volna viszont.

— És kicsoda ön, fiatal ember? kérdi a házi gazda.

— Én Dombháti Béla vagyok.

— Tehát mégis csak találkoztunk az életben, Bélám, jöjj ide, hadd zárjalak karjaimba. Mit csinál a nagymama? Él még? Hogy vagyok? Ugy-e, nem ismeresz? Nagybátyád vagyok, atyádnak testvére.

S mintha valami nagy tehertől szabadult volna meg az öreg Dombháti, olyan jól érezte magát. Beszédes lett mint egy gyermek. Oda ült Bélához a pamlagra és Bélának el kellett mindent beszélnie, a mit csak tudott a nagymamáról. Mindent elmondott, a mama halálával, kezdte a saját szerencsetlenségével végezte.

— És most, fejezte be szavait úgy állt otthon a nagymama mint a szedett fa. Nincs senkije.

— Ne félj, Bélám, gondoskodom majd róla, hogy legyen. Látod, én sok hálával tartozom anyámnak, a te nagymamádnak. Felnevelt sok küzdéssel, urat faragott belőlem. Tovább nem hagyom egyedül anyámat.

Ide kell jönnie. Itt laktok nálam. Mindent jóvá teszünk.

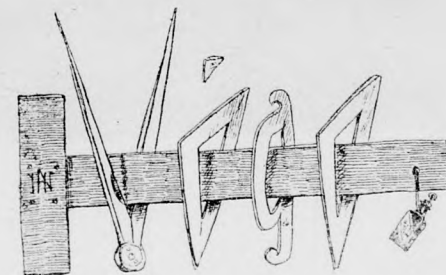
*

... Róza néni megkapta nem sokára fiának levelét, a melyben kéri, hogy bocsásson meg neki hálátlanságáért, hiszen ő arról nem tehet, hogy összevesztek az örökségen, jóvá teszi hibáját. Jöjjön mentül előbb, jöjjön megfogja látni, hogy nem bánja meg. Béla is ott, csokolja kezét, meg Rózika is, a ki már nyolcz éves, kéri a nagymamát, jöjjön hozzájuk lakni.

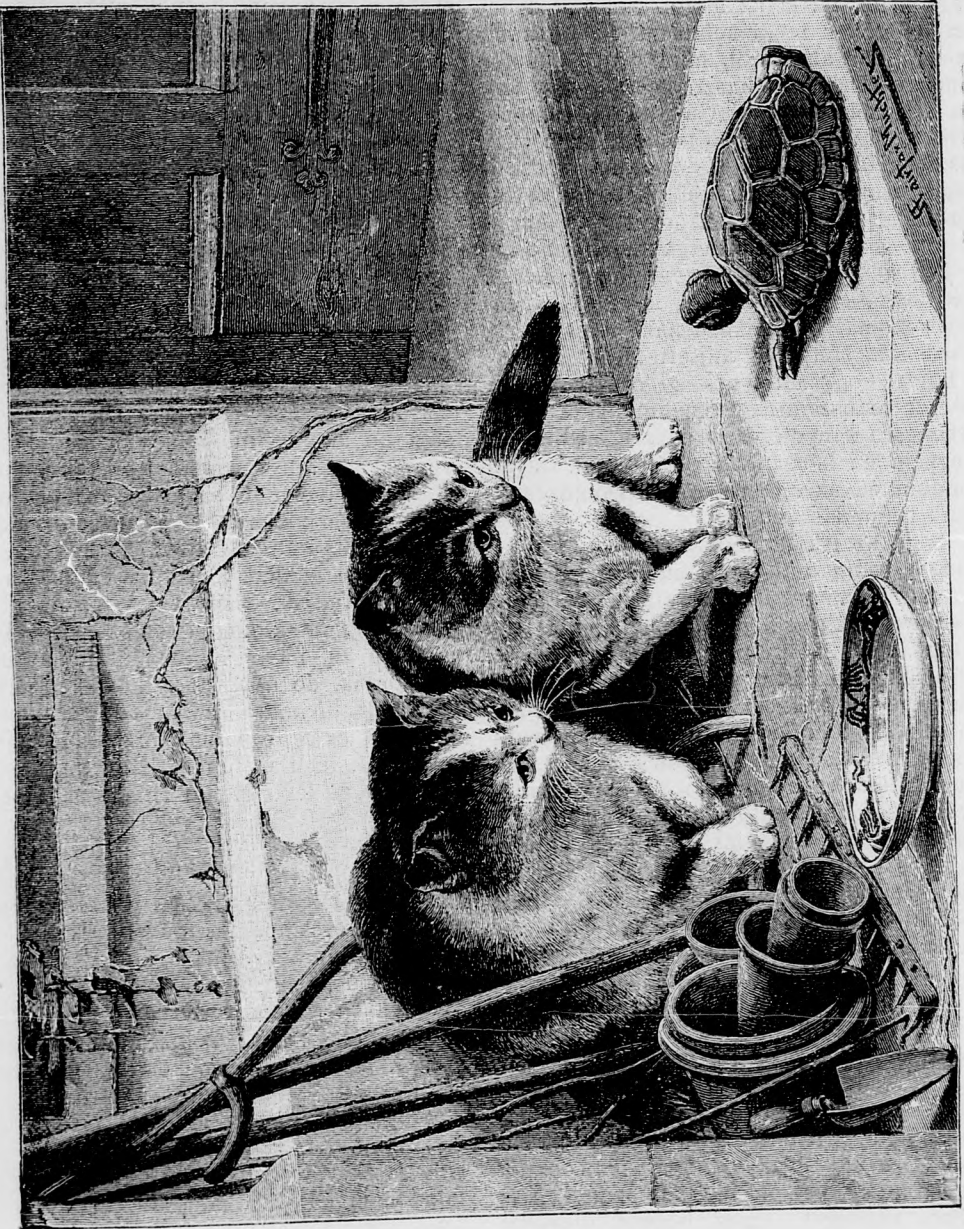
Róza néni meg nem sokáig gondolkodott, eladta kis házat és Budapestre ment lakni fiához, miért is haragudnék reá tovább, megbánta hibáját. És az anya olyan könnyen megbocsát a fiának.

Béla pedig ott járt iskolába Budapestben, az egyetemét is ott végezte.

Tanárr lett s a mellett tollával is szolgál hazájának. Ő maga beszélte el nekem élete történetét és én leirtam nektek, hogy lássátok milyen igaza van a közmondásnak: *Segíts magadon és megsegít az Isten.*

Színházi gyermektelep.

Meglepette!

Hogyan mulassunk a vakációban?

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Az idő pénz, tartja az angol. Sokszor lehet ezt hallani, s talán sohasem volt igazabb ezen állítás az időről, mint manap, mikor az időnek czélszerű felhasználásától oly sok minden függ életünkben, Qui habet tempus, habet vitam. Az időnek kellő felhasználása vagy elmulasztása okozza legtöbb esetben hasznunkat, vagy kárunkat, előmenetelünket vagy hátramaradásunkat vagy éppen bukásunkat. Azért jó szokásmondás: mindent a maga idejében: megvan, s kell is, hogy meglegyen mindennek a maga ideje: a munkának úgy, mint a nyugalomnak, a komoly foglalkozásnak mint a vig szórakozásnak. Helyesen állította Kant, a nagy német böles, hogy a napnak 24 óráját három egyenlő részre oszván, nyolczat munkára, nyolczat pihenésre s nyolczat mulatásra fordítsunk, ez az egyenlően beosztott szép életrend. Ugyan ezt mondom én az egész évről is: Dolgozzunk, pihenjünk és mulassunk.

Igaz, hogy az iskolai munka ideje tiz, a pihenés ideje pedig csak két hónap, de valamint a tiz hónap folyamán alatt vannak kisebb-nagyobb erőmegfeszítéssel járó napok, hetek, hónapok, úgy nem hiányzanak pihenő, szórakoztató szünetek sem. Ezen szünetek hasznos felhasználását a tanárok házi leczkéikkel, írásbeli dolgozatokkal s többféle utasítással megszabják; míg a nagy szünetre illetőleg vakációra nézve ezt általában nem igen szokták tenni. Így azután legtöbb tanuló azt gondolja, hogy a vakáció nem más, mint tiz havi munka után a teljes semmittevés, a testi-lelki henyé-lés ideje, ezt tartván nyugalomnak, szüneti élvezetnek. A vakációnak ily félszeg felfogása és elcseslése szülő oka azon szomorú következménynek, mit a tanárok általában tapasztalni kénytelenek, hogy t. i. a tanulók nagy része az egy év alatt tanultakat két hónap lefolyta alatt részben vagy talán teljesen is elfelejtve, csak nagy fáradsággal és küzdelemmel tudnak az új iskolai év elején tovább haladni és építeni. Nem semmittevéssel kell a vakációt töltenünk, hisz a tunyálkodás gyengíti a testet, és lelket, a munka pedig edzi; amaz kora vénséget, emez hosszú ifjúságot szerez. «A henyelés az ördög párnája, sok betegség szülő anyja, s rövid életünk rágó férge, mondja Franklin is életszabályaiban. A vakáció hatvan napját tehát értesítenünk kell, bármilyen hasznosat tegyünk, mert az élet főczélja: tett. (Kölcsey) Testi-lelki erőinket ekkor se

hagyjuk parlagon, hanem gyakoroljuk, műveljük folyvást. Nincs nagyobb boldogság a világon, mondja Eötvös a «Gondolatok»-ban mint erőnknek öntudata, ép azért fő élvezetünket erőnk gyakorlatában kell keresnünk.

De mit és hogyan tegyünk vakációban, ez a kérdés. Nem mondom én, nem is akarom, hogy az egész vakációt talán az iskolában tanultaknak folytonos ismétlésével töltsük el, sem mint némelyek tenni szoktak, a következő magasabb osztályra szóló tárgyak előretanulását: (mi egyáltalában okszerűtlen, sőt rossz) jól tudom én, hogy éppen a rendszeres ismétlés, a munkának e szakadatlan egyhangúsága legnagyobb gyötrelme a tanulóknak, főképp vakációban; de azért a drága két havi időt valószínűleg athenyélmi, holmi haszontalanságokkal vagy éppen káros mulatságokkal elfecsérelni: éppoly sőt nagyobb pazarlásnak kell tartanunk, mint a pénzpararást. Pihenni, szórakozni, mulatni igenis kell, de mivel és hogyan, hogy se testünk se lelkünk kárát ne valljuk, azt vajmi kevesen tudják. Azért választottam e tárgyat, hogy megmutassam, mivel és miképp kell mulatni a két havi szüneten át mulatnunk, szórakoznunk, de úgy, hogy üdvösen értékesítve testi-lelki javunkra szolgáljon; tüzetesen elősorolván és fejtegetvén mindazon tényezőket, melyek I. testi életünkre, II. lelki életünkre, s III. testi és lelki életünkre egyaránt jótékonyan hatnak.

Testi mulatságok.

Kétségtelen, hogy ha jó egészséget akarunk, testünket erősítenünk, művelnünk kell, illetőleg testi mulatásra is szükségünk van. Az általánosabb és jelentősebb eszközök tehát, melyek kiváltképpen a test gyakorlását, művelését, mint a testi mulatságait, czélozzák következők:

1. A játék. A gyermekek és ifjak legkedvesebb mulatsága a játék. Megvannak minden életkornak a maga játéka. A kisebb gyermek úgy, mint a nagyobb ifju jól tudja, mikor milyen játék való neki. Legtöbb játék egyszersmind igen jó testgyakorlás is. Az ide-oda lötésfutás, ugrálás, hajlás, nyújtózás stb. mindannyi természetes mozgás, miáltal a fej, kéz, váll, derék, láb, szóval az egész test hathatós működésbe jön úgy, hogy a játék természetes gymnasztikának mondható. Nem is kell a játékokat rendszerezni, sem mesterkéltekké tenni, csak maradjanak a gyermekek tetszésére, ők

magok is tudják igen szépen rendezni, természeti hajlamaik és kívánságaik szerint, egyiket a másik után, a legszebb egymásutánban végig játszani, míg bele nem unnak vagy fáradnak, Ne is tiltsuk el a nekik való játékoktól, mint testüknek és lelküknek legmegfelelőbb elemüktől; különösen pedig óvakodjunk őket játék helyett korán komoly dologra, erőfeszítőbb tanulásra kényszeríteni, mivel legtöbbszor meg-sinli az a test, azt a lélek, mint a tapasztalás elég példával bizonyítja. Hagyjuk meg a gyermekembert játékkorában az ő kedves körében, hisz jól tudjuk, mily kedvesen emlékezik vissza mindgyökünk ama korra és ezerféle játékaira.

Mindazonáltal nem szabad megfedekezünk arról sem, hogy a játékok között levén káros, sőt veszélyes is a testre és lélekre nézve, a gondviselő némi vigyázattal legyenek a játékokra. Válasszanak ugyanis mindenkor szép és nemes játékokat, melyek igazi mulatságok s egyszersmind izmosító gyakorlatok kisebb gyermekekre nézve úgy, mint serdülőkre vagy nagyobbakra nézve. A játékok nemeiben legtöbb a társasjáték és ez jól is van: így a játszótársak egymással versenyezhetnek, egymást tanítják, bátorítják, a játékokat változatosabbakká és mulatságosabbakká tehetik. A gyermek társadalomban született, társaságban kell nevelődnie is, hogy a társadalom derék tagjává legyen. Nem szabad azonban azt sem szem elől téveszteni, hogy a gyermek milyen társaságba való, nem különben a társaság minden egyes tagját ismernünk kell, hogy egyik-másik nyeresőbb természetű a többieknek valamiképp ártalmára ne lehessen.

2. Testgyakorlat, tornázás. Ez a játéknál már magasabbfokú és művészeti testművelés, mely szintén egyik igen jelentékeny eszköze a testi mulatságnak. A gymnasztikát az iskolai év folyamán is gyakorolják ugyan a tanulók, de mégis természetes, hogy a vakációban is folytatni kell, midőn arra több szabad idővel rendelkeznek és szabadabban gyakorolhatják. Az iskolában a testgyakorlatnak oly sokféle eszközét nemét, módját, műfogását tanulják az ifjak, hogy vakációban hol egyiket, hol másikat ismételésképpen gyakorolgván, testmozgásuk tökéletesedik, ügyességük fokozódik, testtartásuk művelődik. Ne gondoljuk azt, hogy a kisebbeknek talán még korai, vagy hogy a nagyoknak már felesleges. A gymnasztika ma már oly előhaladott és széles terjedelmű, hogy a kis gyermektől kezdve a kifejlesztett emberig mindenki számára vannak sajátos műmozgások, tagjáratások, a testet a legkisebb izig mozgásba

hozó gyakorlatok, melyek erősebbeknek úgy mint gyengébbeknek való, nemkülönben vannak kisebbeknek való könnyebb, és nagyoknak való nehezebb és vigyázatot igénylő gyakorlatok.

Különösen napjainkban kétszeresen szükséges, sőt nélkülözhetetlen a folytonos testgyakorlás, mikor általános a tapasztalás és panasz, hogy a gyermekek legnagyobb része gyenge testalkatu, hogy szellemi elfoglaltsággal túl vannak terhelve, az iskolában és otthon a leczketanuláshoz sokat kell ülniök. Vajmi kevés tehát az az egy két órai kiszabott gyakorlat a test teljes restaurálására, naponként kell a testet s egyes részeit gyakorolnunk, edzenünk. Ismerek embereket, kik egykor igen gyenge és ügyetlen testalkatúak voltak, és kitartó testgyakorlás által később úgy kifejlődtek, s megerősödtek, hogy bámulatunkat vonják magokra. Ki ne tudná, hogy a régi görögök és rómaiak mily nagy gondot fordítottak a gymnasztikára s éppen ezért mily ügyes és képzett testűek voltak. A gymnasztika által a test tagjainak merevsége, ügyetlen forgatása, lassúsága mind elenyésznek, és hajlékonyságot, gyorsaságot, ügyességet nyernek, szóval a testgyakorlás a testet izmosítja, erőssé teszi és sok betegségtől megóvja; min-dennek pedig a gyakorlati életben is mily ki-mondhatatlan nagy haszna van, a mindennapi tapasztalás igazolja. — Hogy a lovagias, koc-sikázás, hintálás, tekézés stb. megannyi erősítő, edző testgyakorlatok és kellemes mulat-ságok, azt mindenki tudja: de természetes, hogy az ilyenekben a gyermeket vagy ifjakat magokra hagyni könnyelműség volna.

3. A táncz. Nem elég a testet izmosítani, edzeni, hanem ezenkívül szükséges, hogy a testnek és egyes tagjainak mozgása, forgatása, hajlása, lépése stb. bizonyos finomsággal, művelt csinnal történjék, s ezt a táncz eszközli kiváltképpen. Tehát ez sem megvetendő testművelő mulatság vakációban főképp manap, mikor a táncz korunk műveltségének is egyik kiegészítő és megkivántató föltétele. Csakhogy a mennyire ajánlani merjük egyrészt, mint testképző és izlésfinomító művészetet, éppannyira óva intenünk is kell mindenkit, hogy vak szenvedélylyé ne fajuljon, szélsőségre ne tévedjen, ledérségre ne vezessen, s ekképp okul és alkalmul ne szolgáljon sem testi sem erkölcsi veszteségre. Miért is mindenki átláthatja, hogy ebben is kellő mérték tartandó, továbbá, hogy mindenkor szigorú és körültekintő felügyelet mellett történjék. Jöjjenek össze pl. egy kis társaságba egyik-másik szülő házában, tánczolja-nak itt, hol a szülők gyermekeik mulatásában

s az ifjak pedig szép, élvezetes és hasznos művészetekben gyönyörködjenek.

4. A séta szabadban. Az egészség fentartására a szabad levegő élvezése, és pedig ennél gyakrabban, elkerülhetetlenül szükséges; erre nézve pedig legjobb a legegészségesebb a szabadban való sétálás. A naponkénti sétálás ugyanis nemcsak a test minden tagját kellemes mozgásba hozza, miáltal erősíti, felfrissíti és rugékonyságban tartja, hanem legfőbb az életető tiszta levegő, mely a testet jól kipárolgatja, a tüdőt dagasztja, a mellet tagítja, érzeinket élesíti, és élénkíti, az egyes tagoknak mint az egész testnek kifejlődését, előmozdítja, az egészséget fenntartja, sok betegséget elhárít s az életet hosszabbítja. Tapasztalásból tudjuk, hogy a kik sokat, vagy foglalkozásuknál fogva mindig szabadban vannak, közönségesen edzettebb testűek, erősebb idegzetűek, élénkpiros színűek, vidor tekintetűek, kiknek a természet sokféle befolyása egyhamar meg nem árt; míg ellenkezőleg azok, kik vajmi keveset járnak és járhatnak szabad levegőben, gyengébbek, érzékenyebbek, ideges, kényes természetűek, halvány színűek, lassabb mozgásúak, lankadt tekintetűek.

A szabad levegő tehát nélkülözhetetlenül szükséges mindenkor, de mivel az iskolai év folytában vajmi kevés idő és alkalom kínálkozik nagyobb mértékben való élvezésére, főképp a vakációban kell a mulatságot, mint testképző tényezőt felhasználnunk. Mily szerencsések e tekintetben azok, kik oly vidéken laknak, hol szebbnél-szebb hegyek, völgyek, erdők, mezők, patakok váltakozása által a legszebb és legváltozatosabb panorámák tárulnak fel a sétálásban, hol épen e körülmény, t. i. a környék szépsége maga is kicsalja az embert, mivel naponként más és más kellemesebb kellemesebb helyek kínálkoznak sétálásra, mulatságra. S ha még kedélyes társaságban tehetjük e sétákat, kétszeresen kellemesek. Minthogy tehát e tényező egyike a legjelentékenyebbeknek az egészségre nézve, a mennyiben a jó emésztést, rendszeres vérkeringést, egészséges alvást fenntartja, a szabályos életrendet, élet- és munkakedvet, biztosítja, azért egy napot se mulasztunk el szabad, fris levegőben való sétálás nélkül.

5. A fürdés. Vakációban, mivel épen nyáron esik, a legjobb és legegészségesebb testedzés a fürdés illetőleg az uszás. Hogy a fürdés ál-

talában mindenkor, de különösen nyáron mily egészséges, sőt bátran mondhatjuk, nélkülözhetetlen mindenkinek, azon senkisémet kételkedik. Viz és levegő olyan, mint a mindennapi kenyér, nélkülök nem élhetünk. A fris viz, mint tudjuk, tisztítja és felüdíti az egész testet, erősíti az izmokat, az emésztést, vérkeringést s a testnek minden működését hatalmasan elősegíti. Hát még ha hozzájárul az uszás! A kezek, lábak, mell stb. kétszeresen edződnek a víz és a mozgás által. Nem is lehet eléggé ajánlani a szülőknek, hogy gyermekeiket, ha csak lehetséges, fürdésre szoktassák, illetőleg uszásra tanítsák. Kedvelt mulatsága is szokott lenni az ifjuságnak, de éppen ezért itt sem szabad megfeledkeznünk az elővigyázat-ról, hogy felhevült állapotban a hideg fürdő meghűlést ne okozzon, továbbá, hogy csak megengedett veszély nélküli helyen történjék, és végre a kellő mérték ebben is megtartandó. Valóban a mily eszerencsések e tekintetben is azon vidékek gyermekei, a hol bővíben vannak a viznek, époly szerencsétleneknek mondhatjuk azokat, a kik szükiben kénytelenek lenni.

6. Bármely kézi munka. Ez szintén igen jó testedző gimnasztika. Ilyenmü munkák gyakorlására elég alkalmat találhat az ifju a szülői háznál, pl. segítséssel, némely könnyebb munka továbbfolytatásával stb. Nem kell azt gondolnunk, hogy, mivel nem a mi dolgunk körébe vág valami, talán nem is illik hozzánk, vagy hogy reánk szegényhezó: a munka nem szegény, hanem a tunyaság. Voltak és vannak most is előkelő emberek, a kik csupán testgyakorlás és kellemes szórakozás okáért kerétkedést, esztergályosságot, könyvkötést, asztalosságot, vésést stb. folytatnak szabad idejükben.

Felváltva napi dolgainkat, akár testiek akár szellemiek azok, bármily kézi munkával a mellett, hogy haszonnal is jár, — minden mesterségnek arany a feneké — egyszersmind igen jó szórakoztató és testgyakorló foglalkozás.

Ajánlom tehát mindezen testi mulatságokat a vakációra, mint oly tényezőket, melyeknek gyakorlása egész testünk művelésére és erősítésére, testalkatunk szépítésére, természetünk szabályos kifejlődésére, mozdulataink és taglejtéseink nemesítésére igen jótékony befolyással vannak.

(Folytatása következik.)

Dimission*)

Mint fölbojdukt méhraj, zsi bong a nagy terem,
A mint az ifju nép gyűl és forr szüntelen,
Szívökben kedv, öröm, remény, vágy háborog,
Mig tömve-telve mind, a hosszú pad-sorok.
A csengő szól, de most nem olyan komolyan,
Mint midőn a komoly munka órája van,
Hangja majdnem nevet, senkit meg nem ijeszt.
Bezzeg, tiz hónapig, nehéz volt várni ezt!
Egyszerre néma csönd — elhallgat a zsvaj:
Megérkezett, im' a tisztes tanári kar,
Majd megzendül a szent szolozsma dallama,
Az ember, mintha csak égi kart hallana,
Oly szívök mélyiből, oly tisztán szól a dal,
Most csattog főnrepes, majd szóll s halkal kihál...
S szószékre lép a pap s rajt' minden egyszerű,
Arczán mély áhitat és biztató derű.
Fölhangzik ajakán a buzgó hálászó,
Az édes menyei Atyához szárnyaló,
Hogy vig munkában járt, hogy jóban ment előbb
A meredek nagy ut e kis szakán e nép,
Fogadván az igaz fénylő sugárait,
Kézen vezetve őt a szeretet s a hit,
Hogy ériék henn' az ész, az akarat, a sziv,
Ha majd az éltén át bős harczot harcra viv.
Hő áldást mond az ajk Múzsák hajlékára,
A távozóknak is erőt kér az ima
S a kik már nyugszanak, fél uton törve meg,
Sirjok felé a bus emlék búcsút rebeg...
— Most változik a hang, az égből földre tér,
Tanár urak közül megszólal a vezér,
Mint igazi tudós: nagy méltóságosan
A hány egy szót kiejt, megannyi sulya van;
Kemény leczkéket oszt, szepeg is némelyik,
Hogy most — jaj istenem! még meg is nevezik —
De nincs mit félnök, ez a szó: kegyelem —
Az arczról a redők eltűnnek s megjelen
A jóságos mosoly az ajkak szögletén
És sok fiu szívét heviti vágy, remény,
S meg nem csalatkozik, annak ki czélhoz ért,
Átnyujtják biztatóan a biztató babért:
Egy-egy emlék jelét a szép kornak, mikor
Alig, hogy sejtethi lelkében, hogy mi forr
S egymásba olvad át való és képzelet,
Minden csak rügy csira, — oh bűvös kikelet!...

Feszülten várnak ők; a kit szólitanak,
Végig a nyílt teren csak tétován halad,
Majd sápadt, majd pirul, alig, hogy föltekint
És oly boldog mikor helyére ér megint.
Még társi közt se gyul irigység elene,
A hány, mind részese, együtt örül vele:
Közös volt a futás, közös a diadal,
Zeng mindenik felé az éjlen-riadal...
S mig váltakozva tart ez ünnepi menet
Tulnan az ablakok aranyban fénylenek,
Ragyog a nagy terem az égő nap sugár
A hallgatók között vig játszadozva jár
S egy-egy néző szemén megcsillan valami,
Itt-ott egy halk fohász nesztét is hallani...
— Én édes Istenem! mennyi aggság, remény
Kel és vívódik itt a szívek rejtekén.
Ki olyan tiszta volt, szűz lelke, mint a menny,
Nem érinté vajjon erjesztő földi szenny?
A gyöngé sarjakat gyöngéd kéz hajlítá?
Szeretét harmata bőven hullott-e rá?
De nem, nem oh, hiszen nézd nyílt tekintetét,
A mint övéinek bátran körébe lép,
Fölemelt homlokán dereng a gondolat,
Pelyhedző ajakán ébred az akarat...
És ismét szól a dal, a harsány induló,
Most még csak innen el, rövid a bucsu-szó,
De majd mindenfelé a zordon éltén át,
Szétzúllva fölbomlott a népes, nagy család.
Barátból lesz, talán, közömbös ismerős —
Féltun elbukik az egykori erős —
A léha, könnyű vér a földszínen libeg —
Tunya a gyors futót rézsút kerüli meg...
De lesz, oh lesz, tudom, bizonyra mondom én,
Ki halát mondvá tör előre ösvényén,
Kit végig elkísér a szép emlékezés,
Ki, a mit csak elért — legyen sok vagy kevés —
Öntelt büszkélkedőn magát nem hiteti,
Hogy mind önérdeme szerzé meg ezt neki...
— Oh légyen is örök áldás e hajlokon,
Mely egyszerű öröm tejjével éltetett
S példázva enyhítön, a zordon életet,
Szívünk fölvertező, elménkbe gyujta fényt
S meg is edzé erőnk, törhellen sziklaként!...

Szász Béla.

Igy nevezik az erdőlyrészi református kollegiumok (főgymnasiumok) évről ünnepét, a midőn fölolvassák a tanulók évi osztályzatait és kiadják az érdemeseknek jutalmait. Sz. B.

A SZEKUNDA.

Ki ne hallott volna e parányi alkotásról, ki ne ismerné? Ismerőseink, családunk körében lépten nyomon találkozunk vele, nem épen nagy gyönyörűségünkre.

Mi az a szekunda? Az a mi jó, ha — nincs, ha pedig már megvan, akkor jó, rá egyet aludni.

Filokszerá az érdemrendek közt, buján tenyészik, mint a konkoly vagy a szerb tövis s bár vetése nincs időhöz kötve, rendszerint háromszor aratják évente; karácsony és husvét táján és június vége felé. Nem kedveli a magányt s zivesebben él egyenrangúak társaságában, az álatvilágban legközelebbi rokona a poloska, melyhez hasonlóan csak nagy nehezen irtható ki. Azután ha egy van, a többi könnyen magától jön. Kémiai összetétele oly bonyolult, hogy az általa okozott foltokat papirosból az eddigi benzinekkal és aphanizonokkal még nem sikerült eltüntetni. — Vannak időszaki vagyis ártatlan és évvégi azaz fatális szekundák, utóbbiak június havában tenyészvén, ez méltán nevezhető szekunda hónapnak. Hatásra nézve tikkasztó, mint a szirokkó, pusztító mint a záporosó, és dermesztő mint a nemere. A jelölt azonban fázik rendszerint fázik tőle, bár hal' Isten nem hal bele.

Könnyebb tiz szekundát kapni, mint egyet eltüntetni. Az «első szekunda», melyet életünkben csipünk, örök emlékezetetés marad előttünk s hasonló gyönyört okoz, mint az első foghuzás: fenékig tragikum. Mily kéjes érzés, ha ezt az odvas csontot aczélfogó között magunk előtti látjuk, mekkora megkönnyebbülés, ha a négyes helyét legalább is egy hármast foglalja el! Innen van az, hogy az illető tanár bácsit életünk fogytáig sem vagyunk ké-

pések elfelejteni. Pedig higgyék el a t. mamák és papák, hogy a professzor urak egy cseppet sem passzióznak és dobálóznak a szekundákkal: ők csak bejegyzik azt, a mit a lusta nebuló rájuk kényszerít. Bizony nem valami kellemes foglalkozás az, ha az év végén néhány száz tanulónak érdemjegyét kell megállapítani legjobb tudásunk szerint: s az a jó sziv küzdelemre kell a köteleesség parancsolta szigorú itélettel. S mégis, hol van az a szülő ki elismerné a tanár igazát megszekundázott gyermekével szemben s ne vádolná őt, legalább titkon elfogultsággal mondván: «pikje van szegényre!» Ez a szabály s különben természetes is, oly annyira, hogy már megszoktuk a szülői-ész e könnyen érhető okoskodását, mely még azt is lehetőnek tartja, hogy a tanár perczenetekben kifejezett tanítási eredményét szánt szándékkal nyomja alább.

Észrevétlenül, nem igen tudni, hogy miből, mintegy önmagától fejlődik vadon állapotban s egyszerre csak itt van az a négy szögletes valami, mely inkább réme a házi tanítónak, mint növendékének. Alig, hogy megszületett, a hálátlan emberiség máris a vesztén fáradozik. A nevelők futkosnak, a mamák kunyorálnak, a papák pedig «utazgatnak a szekunda körül» nem tudni melyik nagyobb sikerrel, miközben a papa saját ifjúkori reminiscenziái révén felháborodását részvétté mérsékli. S helyesen! gyermekbetegség ez, akár a himlő, melyen szerencsére mélyebb nyomok nélkül esik át az emberiség nagyobb része. A szekunda hasonlít a ketreczhez, de csak annyiban, hogy a kik benne vannak, mihamarabb szabadulni szeretnének. Egyébként soha sem éri el az emberi kor legvégső határát. D. H.

Előfizetési felhívás.

A «Tanulók Lapja» július 1-ével új évnegyedet kezd meg. Ez alkalommal negyedéves előfizetőinket tisztelettel kérjük, legyenek szivesek előfizetéseiket megújítva, az előfizetési pénzt a kiadóhivatalba (VI. Teréz-körut 23. sz.) beküldeni.

A «Tanulók Lapja» mint ifjúsági lap főnállása óta minden tekintetben kielégítette a legkényesebb igényeket is, s hogy haladása csakugyan megfelelő minden várakozásnak, eléggé bizonyítja ama körülmény, hogy a

nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium is mint pártfogásra méltó, hasznos és tanulmányos ifjúsági lapot, az összes középiskoláknak ajánlotta.

Azok számára, akik lapunknak eddig is előfizetői voltak, nincs szükség a lap ajánlására. Azokat pedig, a kik ezentul lépnek az előfizetők közé, arra kérjük, hogy vagy maguk győződjenek meg a lap szelleméről, vagy kérdezzék meg előfizető társaikat s hallgassák meg azok véleményét.

Minden részletesebb program helyett egyedül a szerkesztő, dr. Rupp Kornél főgymn. tanár ur egyéniségére hivatkozunk, a ki, mint eddig is megmutatta, lankadatlan munkakedvvel és lelkesedéssel a legjavát igyekszik adni annak, a mit mint író és tanár az ifjúság számára hasznosnak, élvezetesnek és tanulmányosnak tart.

A július 1-én kezdődő félévben lehetőleg alkalmi, a vakációban szellemének megfelelő közlemények fognak megjelenni, különös tekintettel lévén a kiállításnak az ifjúságot érdeklő részeire.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy a «Tanulók Lapja» a vakációban is minden vasárnap a szokott 16 oldal terjedelemben pontosan meg fog jelenni.

Az előfizetések szives megújítását s a »Tanulók Lapja« terjesztését kéri a

«Tanulók Lapja»
kiadóhivatala.

VEGYESEK.

Mai számunkhoz mellékelve kapják előfizetőink az «Uj világ csudái» című képes vállalatnak kissébbített kiadását.

Tanulójegyet a kiállításba a jövő héttől kezdve lapunk szerkesztőségében 20 kr-ért kaphatók.

A soproni áll. főreáliskola «Berzsenyikör»-e f. hó 14-én tartotta záróülését. A pénztáros és könyvtáros évi jelentései után dr. Vizsota Gyula a kör elnöke tudatta a kör tagjaival a pályázatok eredményét. Schwartz Ernő VIII. o. t. és Thurner Mihály VI. o. t. nyertek 1—1 aranyat komoly szavallatért. A pályamunkák közül Litfass Károly VIII. o. t. munkája nyerte el a történelmi tételre kitűzött 1 aranyat, és Frank Kálmáné (VIII. o. t.) az irodalom történelmi tételre kitűzött 1 aranyat. Végül Kopfstein Lipótnak (VIII. o. t.) a kör szorgalmának és tevékenységének elismerésül szintén 1 aranyat adományozott. Ezek után elnök ur szép szavak kíséretében átadta a nyertes ifjaknak jutalmukat a többi tagokat pedig munkásságra buzdította.

A székesfejérvári kath. főgymnasium f. hó 19-én tartotta záró gyűlését, főt. dr. Horváth Cyrill elnöklete alatt. A gyűlés magvát a pályázatok fölött való döntés képezte. Ez a következő eredményt mutatja: A «vallás-

sosság és jellem» cz. tételre beérkezett egy munkát a két bíráló közös véleménye folytan elvetik. A természetrajzi tételre kitűzött 1 aranyat három mű közül br. Fiáth Miklós (6 oszt. tan. kapja.) Az év folyamán beadott legjobb esztetikai értekezés 1 aranyát Krausz Aladár 8. o. t. nyeri. «Csudásság a költészetben» cz. munkájának. Szabadon választott physikai téma. A díjat kapta Marossi Rudolf 8. o. t. «A rezgések» cz. értekezésével. Ugyan ő a «Világrendszer» cz. tanulmányával is egy darab aranyat visz el. «Minő eszmék tartották fenn nemzetünket ezer éven át?» 1 db. arany. Elnyerte Pere Imre 8. o. t. Végül a műfordítás díjat Krausz A. 8. o. t. kapta, ki Lessing «Hamburgische dramaturgie»-jének egy tete- mes részletét ültette át. Ezután a versenyszavallat következett. Négy szavalló szállott sikra, kiket a főt. elnök ur által kijelölt 5 tag bíralt. Az 1 arany díjat négy kiváló Pere Imrének ítélte, ki valóban remekül adta elő Vörösmarty «Csók»-ját. Krausz Aladár indítványára br. Fiáth Ferencz 8. o. t. is jutalomban részesült, mert szintén szépen szavallta Sárossy «Lugeburg»-ját. Felt Lipót 6. o. t. buzgóságaért (Walesi bárdok) könyjutalmat kapott.

A temesvári m. kir. állami főreáliskola érettségi vizsgálatára dr. Molnár Imre, nagyváradi egyetemi jogtanár ur, mint miniszteri biztos vezetése alatt jun. 16-án, a legnagyobb eddig el nem ért sikerrel ért véget. A miniszt. biztos ur hízegő szavakban adott kifejezést elismerésének. Az eredmény a következő: 15 abiturien közül a jeles eredménnyel végzetek száma 7 és pedig: Deutsch Arthur, Gaitia Trifon, Gaupp Ferencz, Koch János, Petz Károly, Themák Ede és Tedeschi Babetta kisaszszony. Jó eredménnyel végzett 4: Friedmann Árpád, Kubicsék Manó, Reck Ernő és Sipos Béla, az elégséges eredménnyel végzetek száma 4: Drexler Imre, Fenyves Vilmos, Hirsch Ignác, Milositz László.

A szabadkai közs. főgymnasiumban jun. hó 18—20 tartattak meg a szóbeli érettségi vizsgálatok Magyar Gábor helyettes főigazgató elnöklete alatt. A jelentkezett 29 tanuló közül az írásbeli alapján ismétlő vizsgálatra utasított egy tanuló, jelesen érett: Braunbeger Lipót, Krausz Ármin, Steiner Nándor, Zahndt Ferencz és Zsulyevits Antal, jól érett: 7, egyszerűen érett: 12. Javitó vizsgálatra utasított: 3, ismétlő vizsgálatra: 1.

A székesfejérvári kath. főgymnasiumban folyó hó 17. és 18. napjain folytak le, Spitkó Lajos főigazgató kir. tanácsos elnöklete alatt a szóbeli érettségi vizsgálatok. Az ered-

mény kitünőnek mondható, a mennyiben a 19 szóbelire bocsátott ifju közül 6 jelesen, 6 jól, 4 egyszerűen érett és 3 vettett csak vissza 2 hónapra. — Jelesen érettek: Faykiss Ferencz (orvostud.), Fiath Ferencz br. (jog.) Krausz Aladár (bölcseztud.), Pere Imre (jog.) Say Győző (hadtudomány), Seidel János (bölcseztud.). — Jól érettek: Erek Károly (technika), Gózóny Gyula (jog), Kaltenecker Győző (hadtud.). Marosi Rezső (technika), Röbl János (hittudomány), Ujházi Béla (jog). — Érettek: Maron István (hittud.), Mayer Imre (gazdaszat), Molnár Lajos (hadtud.) Schleicher Imre (kereszteti akadémia).

IRODALOM.

Az új világ csodái ezimen rendkívül szépen kiállított feltűnést keltő kiadás jelent meg, mely észak- és dél Amerika természeti csodáinak s népeinek eddig még sohasem nyújtott nagyszerű és sokoldalú hű képmását adja. Kitűnően sikerült, mesterien kidolgozott fényképeivel ez a díszmű pompás utazást képez az új világon át. Az Egyesült államokon keresztül az északi sark országaiba, Közép-Amerikán Nyugat-Indián és Dél-Amerikán át egész a Cap Hoornig vezet bennünket ez a mű. A világrész szépsége és sajátossága, a sok természeti csoda, a megigérően pompás és bájos tájak, a városok és szobrok, a tündéres paloták és a technika csudaalkotásai, a melyekben Észak-Amerika oly nagyon gazdag — szemünk előtt tárulnak fel mind megannyi eleven képek gyanánt teljes valóságukban és hűségükben.

Ajánljuk e füzetek megszerzését olvasóinknak. Egy füzet ára 16 gyönyörű képpel 40 kr. Megrendelhető a «Pesti Napló» kiadóhivatalában, Budapest VI. Teréz-körút 23.

A **Budapesti gyorsíró** című vegyes tartalmú havi folyóiratnak 8—10 száma díszes kiállításban jelent meg s millenniumi példánynak van szánva, a mit főleg a prologok és esinos illusztrációk mutatnak. A lap az iskolai szünet kivételével minden hó elején jelenik meg előfizetési ára egész évre 2 frt. Tanulók 1 frt 50 kr. előfizetés mellett a Budapesti gyorsírón kívül a Gyorsírásati Lapokat is megkapják. Előfizetések Bódogh János szerkesztő nevére Budapest VIII. József-körút 69. sz. IV. 53. küldendők.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Császár József. —

1. Számtani kérdés.

Hány féle rendben állítható egy sorban 10 tárgy, ha azok közt 4 teljesen egyenlő?

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

2. Földrajzi kérdés.

Melyik mészkőből képződött barlang az Liptó-megyében, a mely Verbicz város közelében a Gyömbér hegy-északi oldalán fekszik?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt azon férfi, a ki Luther mellett a reformáció második főalakja volt? 1519-ben Luther védelmére kelt. Résztvett a hitújítás keresztülvitelében Szászországban. 1530-ban az augsburgi hitvallást és annak apológiáját megszerkesztette. Ez idő óta a katolikusokkal való minden egyezkedési tárgyalásban résztvett, Calvin egyes tanai iránti rokonszenveit összehozta a lutheránusokkal?

4. Természetrizai kérdés.

Melyik mokus-féle rágcsáló állat az, mely 51 cm. hosszú? Az Alpeseiken és Kárpátokon él. Ellenséget sejtve nagyokat rútyent, hátsó lábain ülve eszik; télen üregje száját szénával tömi be; téli álmat alszik. Zsirját háziszertül használják?

Fizikai kérdés.

Ki volt azon olasz csillagász, a kinek fontosak meteorológiai és mágnességi megfigyelései, de főleg a nap és az álló csillagok színképelemzése körül tett vizsgálódásai? Mikor szül. és halt meg?

Képrejtvény.

A 24. számban közölt megfejtések. **Számtani kérdés:** A hegy neve: Ida. — **Földrajzi kérdés:** Pecze patak. Miskolczon folyik át. A Sajóba ömlő Szinvával egyesül. — **Történelmi kérdés:** A karloviczi béke 1699 január 26-án kötöttett 25 évre I. Lipót király és a porta között. A magyar királyt német urak: Oettingen Farkas és Schlick Lipót grófok képviselték. E béke szerint Erdély meghagyatott a Habsburgok; Temesvár és vidéke pedig a törökök birtokában. A török keresztény, alattvalóinak szabadvallásyagorlatot engedett. Thököly Imrét és híveit a birodalom belsejébe internálta. — **Természetrizai kérdés:** Pávaszemű lepkék; a szövőnczök (bambycidae) családjába tartozik. — **Vegyteni kérdés:** Repszto gelatin. — **Lécz-rejtvény:** Az állhatatlan herceg.

Helyesen megfejtették: Fábian Miklós, Gerstlauer Albert, Trammer Samu, Spitzer Zoltán, Bábonyi László, Berki Ferencz, Kende Károly, Varadi Dezső, Súlyom József, Kovács Dezső, Rimler Andor, Dörner Alfréd, Mikse Béla, Baresai Andor, Weisz Fülöp, Binder Géza, Hátszegi Andor, Telkessy Jenő, Tordai Béla, Kohn József, Winter Géza.

A jutalomkönyvet Rimler Andor nyerte el, a ki a szerkesztőségben átveheti.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 4 frt.
Fél évre ... 2 frt.
Negyed évre ... 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.

KÉZIRATOKAT

nem adunk vissza.

Jó vidékiek.

(*) Hetek óta megváltozott a főváros képe. Idegen, szokatlan arcú és ruházatu emberek jönnek-mennek az utcákon s nagy csoportokba összeverődve vonulnak a kiállítás területére.

S nemcsak a ruhájukról s a csoportokról lehet megismerni, hogy az illetők nem budapesti lakosok, hanem arcuk, járásuk és mozdulatuk is elárulja, hogy idegenből jöttek.

Idegenből jövő testvérek ezek, a kik elhagyva bádogtornyos kis falujokat, a zöldracsos házat fölcserélték sok emeletű palotával, a falu porát fővárosi aszfalttal, a végtelenül nyugalmas esendet egy soha meg nem szünő zszibongás zajával.

Milyen más, milyen furcsa ez a fővárosi élet annak, a ki hozzá van szokva a vidéki város egyhanguságához vagy a kis falu boldog egyszerűségéhez!

Minden lépésnél új és új ismeretlen alak, tárgy, épület tűnik szemébe, végtelen hosszú széles utcák, robogó bérkocsik, zugó villamos vasuti kocsi, emeletes omnibuszok, a föld alatt járó villamos vasut, furcsa alkotmányok egyes utcák szögleténél, vastag hirdető oszlopok tele ragasztva százféle nagyhangú hirdetéssel és képpel, egy-egy elsurranó biczyklista stb. mind szokatlan, furcsa látvány annak a szemnek, a mely először élvezzi az efféle látványosságokat.

Zszibongás, zaj, robogás, sipolás, esengetyű szö összevegyülnek s kápráztatják a fület, megbódítják az észet.

Nagy kirakat telve mindenféle látni valóval, a mit az emberi kényelem vagy a divat kiálthatott. Némelyiknek üvegje akkora, mint egy kisebbszerű falusi ház, melyen keresztül

egy-egy kávéház csillogó izzólámpa üvegjei vagy aranyozott tapétája, márványa látszik ki, — benn pedig tömve van divatosan öltözött ékszerrel tele rakott urinökökkel, elegáns urakkal, a kik kéjjel szűresölik a habos kávét s étvágyra ingerlő kacszersággal fogyasztják a fagyaltot.

Mindenütt fény, pompa, gazdagság, kényelem! Ime a főváros képe, a mely mindjárt millióival is dicsekszik. S ez a dicsekvés benne van a követelésben, a drágaságban is. Itt mindent meg lehet kapni «mi szem s szájnak ingere» de nagyon meg is kell fizetni. Minden lépés pénz!

S mert minden lépés pénz, tudod-e te jó vidéki ember, hogy az a sok lóto futó ember mind csak a pénz után szalad, mert másképp nem tud ebben a nagyvárosban megélni.

Sok itt a fény, sok a csillogás, de kevesebb a nyugalom és boldogság, mint a te kis faludban, a hol nincs aszfalt, nincs palota, az Isten hazán kívül, a mely maga is sokhelyen szegényebb, mint bármelyik budapesti ház, de ez a fény, ez a csillogás nem ér fel a ti rácsos ablakotok mellett felkuszó vadszöllő zöld leveleinek színével, meg a csevegő patakotoknak a napsugarakat millió fele szóró fényes tükörével.

Jó hogy eljöttetek hozzánk, jó, hogy megismeritek ezt az életet, hogy majd ha agyonfáradva visszatértek a ti kis falutokba, egyszerű városkátokba, nem fogjátok irigyelni a «boldog pestieket» s önkénytelenül kitör belőletek a sóhaj: Hála isten csakhogy ismét itthon vagyunk!

Addig azonban, míg a mi vendégeink vagyunk, töltsétek kellemesen a köztünk töltendő napokat!